

Серада, 8 ліпеня 1998 г.

№ 72

Кошт свабодны

СВАБОДА

Забаронена 24 лістапада 1997 г.

Беларускія ўлады паламалі амерыканскую агароджу

«Урад Беларусі ў чарговы раз парушыў Венскую
канвенцыю аб дыпламатычных зносінах», —
заявіў 6 ліпеня прэс-сакратар Дзяржэпартамента
ЗША Джэймс Рубін.

На думку афіцыйнага Вашынгтона, чарговым парушэннем стаў факт зноса агароджы вакол рэзідэнцыі пасла Злучаных Штатаў у Драздах. Як адзначае Дж.Рубін, агароджа была знесеная без уведамлення амерыканскага боку; больш таго, пабочныя асобы з'явіліся на тэрыторыі рэзідэнцыі, якая фактычна з'яўляецца тэрыторыяй ЗША.

Прэс-сакратар Дзяржэпартамента нагадаў, што ўрад Беларусі не дазволіў амерыканскому боку ўстанавіць уласную ахову рэзідэнцыі; такім чынам Беларусь узяла на сябе адказнасць па ахове ад несанкцыянаваных уварванняў. «Мы нагадаем беларускаму рэжыму, што рэзідэнцыя краініка місіі знаходзіцца пад аховай Венской канвенцыі, — гаворыцца ў заяве. — Мы чакаем, што ўрад Беларусі неадкладна адновіць знесеную агароджу, дазволіць нам устанавіць уласную ахову і адкрые Злучаным Штатам бесперашкодны доступ да амерыканскай маёмесці».

БелаПАН

Натарыусы пад пятою дзяржавы

Той факт, што цяперашні рэжым не здолыны стварыць умовы для нормальнага развіцця эканомікі, а ўмее толькі адбіраць і размяркоўваць, атрымаў чарговую пацверджанне. Новыя ахярамі сталі прыватныя натарыусы, з якіх улады маюць намер садраць мільядры рублёў.

Мы ўжо паведамлялі пра юзак Лукашэнкі, паводле якога прыватныя натарыусы павінны ўнесці ў бюджет дзяржавы велізарныя сумы грошай. Лукашэнка вырашыў, што падаткі, якія плацілі натарыусы за мінулья гады працы, з'яўляюцца недастатковымі, і загадаў «заднім чыслом» зрабіць пераразлік па новых правілах. Відавочна, што гэта супярэчыць не толькі здаровому сэнсу, але і агульнапрынятым прававым нормам: закон (тым больш падзаконны акт) не можа мець зворотнай сілы.

Спэцыяльная створаная міжведамасная камісія такі пераразлік зрабіла. Напрыклад, першы з прыватных натарыусаў Беларусі Антаніна Турмович павінна выплаціць дзяржаве аж 1 мільярд 600 мільёнаў рублёў! Другі мінскі натарыус, Ірына Пятрова атрымала

Вадзім КАЗНАЧЭЎ

У вёсцы — сенакос

Краінік знешнепалітычнага ведамства Іван Антановіч ужо каля
дзесяці дзён падарожнічае за межамі Беларусі

Міністр за мяжой, а паслы дома

Антановіч пакінуў Мінск напрыканцы чэрвеня, літаральна ўслед за пасламі заходніх краінаў. У прэс-цэнтры МЗС пакуль не ведаюць канкрэтнай даты вяртання свайго шэфа ў Мінск і называюць 9—10 ліпеня.

у Кітаі нас разумеюць

Спачатку міністр накіраваўся на тыдзень у Пекін, дзе адбыліся перамовы з намеснікам старшыні Дзяржсавета КНР, міністрам замежных спраў і намеснікам старшыні Пастайнага камітэта Усекітайскага сходу народных прадстаўнікоў. Бакі абмеркавалі «шырокое кола праблем» і адзначылі, што іх погляды супадаюць. Іван Антановіч падзякаваў Пекіну «за падтрымку ўнутранай і зешней палітыкі, праводзімай прэзідэнтам і ўрадам Беларусі» і асабліва за дапамогу ў аднаўленні членства Беларусі ў Міжпарламенцкім саюзе. А кітайскі міністр замежных спраў прыгадаў заслуго афіцыйнага Мінска пры «падтрымцы Кітаі ў міжнародных арганізаціях па пытанні правоў чалавека». Дарэчы, Кітай пачаў высылаць з краіны некаторых сваіх дысідэнтаў, што з'яўляецца

значным крокам наперад у прагненні з ранейшай практикай іх расстрэлаў і пажыццёвых зняволенняў.

Краінік кітайскага зешней-палітычнага ведамства Тан Цзясюань запрасіў беларускіх прадстаўнікоў паўдзельнічаць у сімпозіуме «Правы чалавека і арыенцыі ў ХХI стагоддзе», які пройдзе па ініцыятыве Усекітайскай асацыяцыі па выву-

чэнню правоў чалавека. Тан Цзясюань паведаміў Івану Антановічу, што Чырвоны Крыж КНР сабраў для Беларусі матэрыяльную дапамогу (20 тысяч долараў ЗША) для ліквідацыі наступстваў стыхійных бедстваў.

Іван Антановіч жыве цікавіўся будаўніцтвам у горадзе Сіагань сумеснага беларуска-кітайскага завода па зборцы цягачоў, якія кітайцы мяркуюць выкарыстоўваць для мабільных установак, аснашчаных яздернымі ракетамі.

Каб закамуфляваць міжнародную ізоляцыю, Іван Антановіч пераадаў старшыні Дзяржсавета КНР Цзян Цзэмінню настойлівае запрашэнне ад презідэнта Лукашэнкі наведаць Беларусь.

Наступны прыпынак — Душанбэ

Пасля кітайскай кухні Іван Антановіч вырашыў паспытаць таджыкскую. У Душанбэ ён прыбыў 6 ліпеня, дзе сустрэўся з прэзідэнтам Эмамалем Рахмонавым, а таксама старшы-

нём парламента і прэм'ер-міністрам. Краінік беларускага МЗС збіраецца заняцца мытным саюзам з Таджыкістанам.

Пасля Душанбэ Іван Антановіч збіраецца ў Москву — на пэўную, будзе кансультавацца, як вярнуць паслоў заходніх краінаў у Мінск.

Паслоў навучань

А tym часам у Мінску ўжо два тыдні сядзяць беларускія паслы, якіх адправілі дадому з краінаў Еўрасаюза, ЗША і Японіі. Каб нашыя дыпламаты не бадзяліся па Мінску без справы і не пакутавалі ад настальгіі па Вашынгтону ды Парыжу для іх арганізавалі семінар «па падвышэнню кваліфікацыі». Цэлы тыдзень, з 6 па 13 ліпеня, дыпламаты, як стараныя вучні, будуть прыходзіць у Акадэмію кіравання пры прэзідэнце РБ на лекцыі такіх вядомых спецыялістуў у галіне міжнародных адносінаў, як Сяргей Лінг ды Міхаіл Мясниковіч.

Мікола ВАЙТОВІЧ,
Альгерд НЕВЯРОУСКІ

Скарбы ў сценах сабора

Таямніцу хавалі 13 гадоў

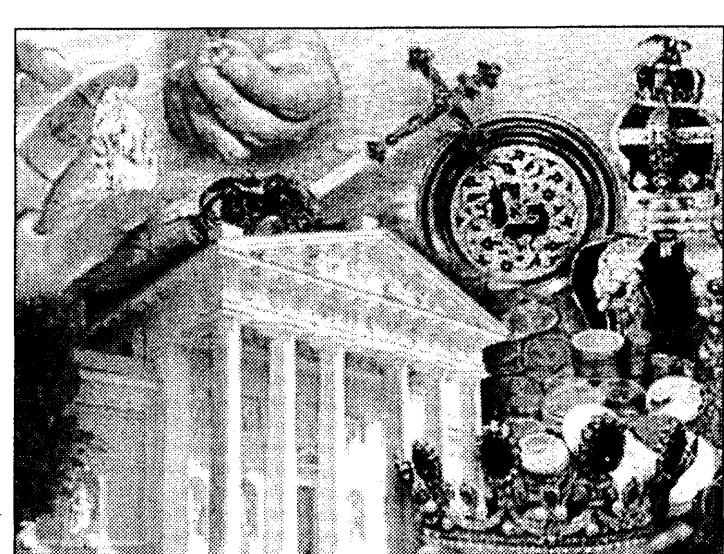
У Літве — сапраўдная сенсацыя. Аказаўца, краіна мае ўнікальную і вельмі каштоўную калекцыю культивальных прадметаў, якія ў свой час належалі Віленскаму катэдральному сабору.

Знаходку хавалі 13 гадоў, таму што баяліся, каб скарбы не былі вывезены ў маскоўскіх сковішчы.

Як сцвярджае галоўны шукальнік скарбу — дырэктар Літоўскага мастацкага музея Рамуалдас Будрыс, калі б скарб давялося экспанаваць за мяжой, толькі яго страхаванне (270 рэчэй з золата і срэбра, упрыгожаных каштоўнымі камянемі) пацягнула б на сотні мільёнаў долараў.

Аб гісторыі скарбу расказвае газета *Lietuvos gytas*. У Вялікім княстве Літоўскім накопіваліся два вялікія мастацкія фонды. Адзін захоўваўся ў Ніжнім каралеўскім замку, другі — у Катэдральнym саборы. Першы быў створаны з падарункаў, атрыманых ад замежных каралёў і князёў, як сведчыць гісторычныя крыніцы, мог супернічаць з венецыянскімі і ватыканскімі скарбамі. Аднак ён быў разрабаваны як рускімі, так і шведскімі войскамі. Рэшткі скарбу быly вывезены ў Кракаў і Варшаву пасля пераезду туды каралеўскага двара.

Скарбніца Віленскага Катэдральнага сабора на працягу многіх стагоддзяў папаўнялася падарункамі шляхты, член-

наў сем'яў правіцеляў, якія замаўлялі культивавыя рэчы ў лепшых еўрапейскіх ювеліраў. Адзін з найбольш каштоўных экспанатаў — вялікі гатычны макет адной з віленскіх цэркваў XVI ст. — падараваў першы муж Барбары Радзівіл. Гэты культивавы атрыбут з зачонага срэбра, вышынёй 152 см і вагой 20 кг, на думку спецыялістаў, не саступае самым вядомым шэдзёркам Віленскага катэдральнага сабора.

Зразумела, што адкрытыя каштоўнасці — толькі частка былога скарбу. Пры набліжэнні да Вільні рускай арміі ў 1655 годзе скарб вывесьлі з Катэдральнага сабора: частку па рацэ, частку на вазах. Наибольш каштоўны — «рачны» скарб, у якім быў падарунак Вітаўту Вялікага і Гаялы, — трапіў у рукі жаўнеру царскай арміі і з таго часу канчыў у Лету. А «сухапутны» пазней быў вернуты на месца.

У 1985 г. пры рамонце і рэстаўрацыі сабора быў распачаты таксама археалагічны вышуки. За тыдні гады было зроблена шмат гістарычных адкрыццяў. Не менш цікавымі аказаліся і фізічныя: з дапамогай спецыялістаў і аbstalіяўнінія вядомай Каўнаскай лабара-

торыі віратрэхнікі было выяўлена пяць поласцяў у сценах сабора. Сам скарб быў знайдзены 27 сакавіка 1985 года.

У таямнічых дзесяннях удзельнічалі чацвёра: дырэктар музея Будрыс, археолаг Кіткайскас плюс двое чыноўнікаў з міністэрства культуры.

Будрыс паведаміў пра знаходку міністру культуры, а той — краініству Літвы. Але вырашылі нічога не афішаваць, бо разумелі, што скарб забярэз Масква. Каштоўнасці закансервавалі ў надзеіных сковішчах. У студзені 1991 г., калі на вуліцы Вільні выехаў савецкія танкі, самыя дарагі рэчы перахаваныя...

Таццяна КАМОРСКАЯ

Якуцкія беларусы просяць дапамогі

Старшыня беларускай дыяспары Якуція Тацинія Кавалёва выступіла са зваротам да беларускага народа, у якім заклікае аказаць дапамогу насељніцтву Рэспублікі Саха (Якуція), якое пачярпела ад надзвычай мночнай паводкі.

У выніку стыхійнага бедства тысячы людзей засталіся без жылля, адзення і сродкаў да існавання, у тым ліку сотні беларускіх сем'яў. Беларуская дыяспара ў Якуціі налічвае 12 тысяч чалавек.

Б.П.

Ліст у рэдакцыю Навошта скандаліць?

Даведаўшыся пра паездку прэзідэнта ў Швейцарыю, я зранку ўключыў тэлевізор, каб пачуць пра яе вынікі. Хацелася ўсвядоміць, што нам, жыхарам Беларусі, прынесла вандроўка Лукашэнкі на эканамічны форум? Можа, нарэшце, пойдуть інвестыцыі ў нашу заняпалую эканоміку, будучу перададзены найноўшыя тэхнолагії?

Калі я пачуў, як наш прэзідэнт называў удзельнікаў форуму ў Кран-Мантане «зярынкам», стала ясна: што паехаў прэзідэнт ў Швейцарыю не за новымі тэхнолагіямі, а за новымі скандаламі. Я ўжо немалады чалавек і добра памятаю, як у 60-я гады Нікіта Хрущоў з трывуны ААН заявіў Захаду: «Мы вам покажем кузькіну мать! Тысячы палітработнікаў агучвалі гэта выкаванне кіраўніка СССР, і яго ведалі нават школьнікі. Усе былі ў захапленні. Вось гэта па-нашанску, па-простаму! Я і сам тады пляскаў у далоні. З вечара займаў чаргу па хлеб і пляскай у далоні разам з іншымі.

Але «кузькіну мать» Хрущоў паказаў не Захаду, а сваім згладальным суйчыннікам. Калі галодныя рабочыя ў Навачаркаску выйшлі на дэмансіяцию, іх расстрялялі з аўтаматаў савецкія салдаты, расстрялялі разам з дзеткамі. Вось табе і «кузькіна мать»!

Цяпер 1998 год, але ўжо прэзідэнт Беларусі пагражае, паказвае Захаду «кузькіну мать». Хрушчоўскія скандалы і халодная вайна абышліся нам дорага. Колькі каштуюць нам скандалы прэзідэнта, я яшчэ не ведаю, але, відаць, гэта мільярды долараў у год плюс адмоўны, абразлівы імідж нашай краіны і народа.

Мы ўсе, канечно, вінаватыя, што абраўлі прэзідэнтам прыроджанага скандаліста, які за некалькі гадоў паспей пасварыцца і са сваёй перадвыбарчай камандай, і з Еўропай, і з Амерыкай, і з замежнымі дыпламатамі, і з вялікай часткай уласнага народа. Але я асабіста не даваў яму права ад маіго імя абрацьца цэлья краіны і асобных людзей. Таму я хачу напрасіць прабачэння ў Еўропы, Амерыкі, замежных дыпламатаў і суйчыннікаў за паводзіны нашага правіцеля. Хай не думаюць, што ўсе беларусы такія скандалісты.

Міхал МАРЫНІН,
рабочы, 57 гадоў, Гомель.

Святару прызначылі дату суда

Святар Беларускай праваслаўнай аўтакефальнай царквы Пётр Гушча, які знаходзіцца пад вартай у следчым ізаляторы, стане перад судом 18 жніўня.

Справу ў судзе Савецкага раёна Мінска будзе разглядаць суддзя Генадзь Дашук. Як паведамлялася раней, Пётр Гушча быў затрыманы 6 сакавіка гэтага года; супраць яго ўзбуджана крымінальная справа па падазрэнні ва учыненні злачынства, прадугледжанаага артыкулем 118 Крымінальнага кодэкса, — «распусныя дзеянні». Потым яму быў прад'яўлены адвінавачанні па іншым артыкуле — 201, частка 2 — «злоснае хуліганства», што прадугледжвае больш жорсткае пакаранне — да 5 гадоў пазбаўленняволі. У якасці пачарпелых у справе выступаюць дзве непаўнагоднікі дзячынкі, 8 і 10 гадоў.

П.Гушча катэгарычна адмаўляе сваю віну, усё, што адбываецца, называе палітычнай правакацыяй з мэтай падрыву аўтарытэту Беларускай праваслаўнай аўтакефальнай царквы. Падчас знаходжання ў СІЗО ён прайшоў абследаванне ў Рэспубліканскай псіхіягічнай клінічнай бальніцы і прызнаны псіхічнай здаровыем.

Абараняць святара ў судзе будзе будомы адвакат Міхал Волчак.
БелаПАН

КАДРЫ

Касцёл, заснаваны самім каралём

Адна з самых старых каталіцкіх парафіяў Гродзеншчыны адзначыла 500-годдзе.

Яна знаходзіцца ў вёсцы Гожа, што за 15 кіламетраў на поўнач ад Гродна па дарозе ў Друскенікі і Вільню. Першы касцёл — драўляны — быў заснаваны яшчэ каралём Казімірам Ягайлавічам, які даў святарам у карыстанне землі каля Нёмана, млыны і возера.

Цяперашні мураваны касцёл быў пабудаваны ў 1869 годзе. У ім, дарэчы, захаваўся ўніяцкі абраз. З нагоды ўгодкай урачыстасце набажэнства ў храме адслужыў біскуп А.Кашкевіч. А ксёндз тут свой, тутэйшы: пробашчам касцёла цяпер служыць выпускнік Гродзенскай каталіцкай семінарыі А.Саміла.

Андрэй ДУРЭЙКА

Эмігранты купілі дом у Нясвіжы

Аддзел Саюза паліякаў у Нясвіжы цяпер мае ўласны дом. Гроши на яго пакупку сабралі польскія эмігранты ў Англіі.

Ініцыяタрамі акцыі сталі былыя жыхары Нясвіжа, якія апынуліся за мяжой. Раней нясвіжскія паліякі арандавалі памяшканне ў дому, дзе Сымон Будны друкаваў у XVI стагоддзі беларускія кнігі.

Саюз паліякаў мае таксама свае дамы ў Гродне, Баранавічах, Лідзе і Марілёве.

Андрэй ДУРЭЙКА

Івану Ціцянкову аддалі зэкаў

На баланс упраўлення справамі прэзідэнта перададзены шэраг гаспадарчых і прыродных аўектаў у Івацэвіцкім раёне на Брэстчыне.

Нядына прэзідэнт Лукашэнка падпісаў распараджэнне, згодна з якім ведамству Івана Ціцянкова перадаюцца эксперыментальная леса-палаічнічая гаспадарка і Выганашчанскае возера з рыбагадоўчым комплексам. Агульная плошча зямлі, што займаюць гэтыя гаспадаркі, складае 11 тысяч гектараў. Акрамя лесу і возера, у падпарацаванне ціцянкоўскай гаспадарцы пераходзіць і лыжная фабрыка ў пасёлку Целяханы. На гэтым прадпрыемстве працуе нямала зняволеных Івацэвіцкай калоніі, якія, акрамя спартавага інвентару, вырабляюць таксама мэблі, паркет і іншыя тавары.

Так што цяпер у ведамстве галоўнага прэзідэнцкага гаспадарніка будуць працаўцаў людзі розныя: не толькі прафесійныя палаічнічы і рыбаловы, але і бандыты.

Альгерд НЕВЯРОУСКІ

З вандаламі разбярэцца Савецкі суд

У Савецкім раёне суд Мінска перададзеная крымінальная справа супраць дзесяці маладых мінчан, якія падаразвоўцаў ў цэлай серыі крадзяжоў ды іншых злачынстваў.

Самае гучнае з іх — пагром на Вайсковых могілках Мінска, які быў учынены сёлета 24 лютага. У туноч на могілках на вуліцы Казлова было парушана 12 надмагільных плітаў, 10 крыжоў, а на наступны дзень пашкоджанымі аказаліся яшчэ некалькі дзесяткай помнікаў. Следы Савецкага раёна дзяліца міліцыі, якія ўзяліся за гэту справу, досыць хутка натрапілі на след вандалаў. Як выясціўлілася ў выніку следства, гэтая групоўка падпілкай займалася не толькі хуліганствам, але і крадзяжамі ды рабаўніцтвам. Дзеянічала групоўка на працягу двух гадоў.

Алесь ПАЎЛОВІЧ

У Гомелі — два універсітэты

Гомельскі політэхнічны інстытут цяпер будзе называцца універсітэтам

Новая поймана назва ВНУ — Дзяржаўны тэхнічны універсітэт імя П.В.Сухога. Па словах рэктара Альберта Шагіньяна, гэта не простая змена шыльды. Універсітэцкі статус не толькі дазволіць узняць узровень падрыхтоўкі спецыялістаў, але і дасць магчымасць гомельскай ВНУ ўступіць у єўрапейскую і сусветную асацыяцыі ўніверсітатаў. Дарэчы, 1 ліпеня гэтай навучальны установе споўнілася 30 гадоў.

БелаПАН

Скандал в Швейцарии —

Не успел отгриметь скандал с посольскими резиденциями в Дроздах, как Лукашенко учил еще один. В швейцарском городе Кран-Монтане он вступил в перепалку с участниками экономического форума и, в ответ на обвинения в диктаторстве, демонстративно покинул зал заседаний.

«Форум в Кран-Монтане был задуман еще в 91-м году, после развода Советского Союза, прежде всего с целью предоставить новым государствам возможность общения с Западом, — рассказывает бывший заместитель министра иностранных дел Беларуси Андрей Санников. — В первые годы в форуме участвовали действительно крупные политические фигуры и с Западом, и с Востоком; постсоветские государства обычно представляли первые лица. Предполагалось даже, что форум в Кран-Монтане станет некой альтернативой другому, который проходит в той же Швейцарии, — знаменитому Давосскому форуму. Но на сегодняшний день реальное Кран-Монтанского форума слегка подмочено в силу того, что там в числе других собираются и люди, которые, мягко говоря, пользуются небезупречной репутацией (как в политическом, так и в экономическом плане).»

— Основная цель поездки туда Лукашенко — это очередная попытка привлечь в Беларусь инвестиции?

— Главным, на мой взгляд, все же был политический мотив. Основная цель была связана с тем, что форум в Кран-Монтане стал одной из редких возможностей съездить на Запад. Ведь об официальных визитах Лукашенко в демократические страны не может быть и речи. Но и экономические цели наверняка тоже были.

— Тот факт, что на экономическом форуме были подняты политические вопросы, глава лукашенков-

ской администрации Михаил Мясникович расценил как «попытку совершить обструкцию нашему президенту»...

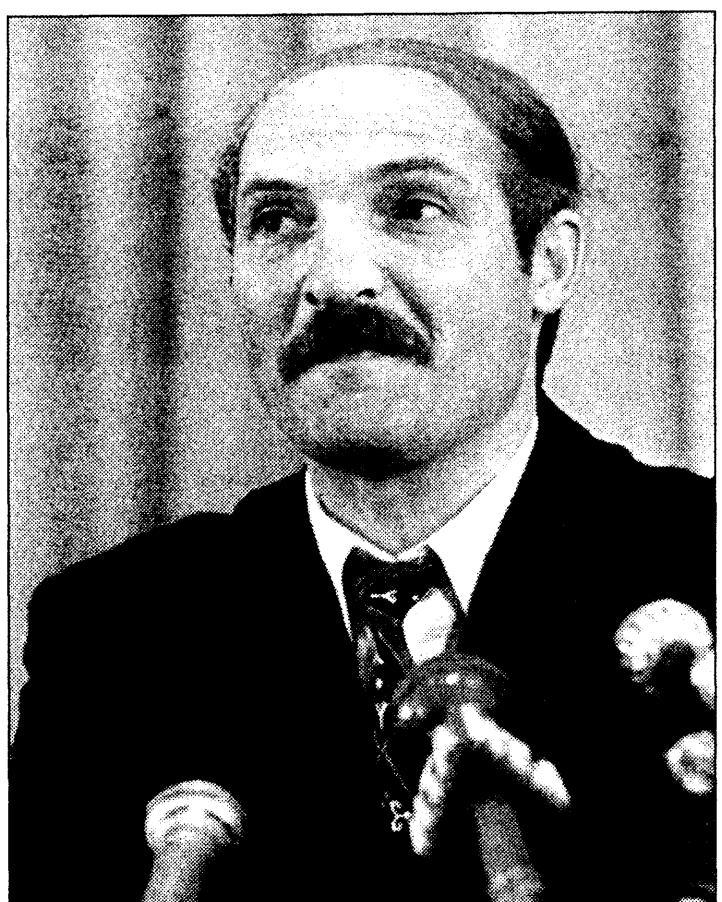
— На мой взгляд, со стороны европейских участников не было желания обострить ситуацию. Была попытка повлиять на Лукашенко в плане изменения ситуации в Беларуси. Интересные политические дискуссии возникли на этом форуме и в прошлые годы. Поэтому то, что был поднят вопрос о диктатуре в Беларуси, не было чем-то неожиданным. Наоборот, как раз от Лукашенко ожидали, что он будет по-другому себя вести.

Потому что в глазах европейцев желание привлечь инвестиции должно быть подкреплено демократическими преобразованиями, защитой прав человека. Если бы в этом плане у нас в стране был иной климат — была бы иная ситуация и с инвестициями.

Сейчас уже очевидно, что Лукашенко никаких инвестиций не дадут. И, наверное, со стороны демократических стран это правило, так как народ в условиях теперешнего режима все равно не получил бы ничего. Инвестиции пошли бы на пользу обществу, а были бы использованы в интересах отдельных людей и группировок, близких к власти.

— Мясникович говорит, что глава форума Жак Картерон «готовит Александру Григорьевичу письмо с извинениями». Насколько это реально? Если такое письмо появится, будет ли это чем-то большим, нежели личная точка зрения господина Картерона?

— Как раз от Картерона вполне можно ожидать такого письма. Картерон в прошлом году приезжал в Минск, вел переговоры с Лукашенко, причем насчет предмета переговоров огласки не было. Сам

Картерон — фигура крайне неоднозначная, на свои форумы он собирает довольно пёструю компанию. По неофициальной информации, у Картерона с Лукашенко особые отношения, поскольку Картерон имеет личные деловые интересы в Беларуси. Ничего удивительно-го в этом нет. Это солидный, структурированный капитал не может себе позволить направлять средства в рискованные зоны, которыми являются недемократические страны. Отдельные же бизнесмены сомнительными репутациями вполне могут сотрудничать с

Афіцыйная мова – толькі арабская

У Алжыры, нягледзячы на бурныя пратэсты бербераў, уступіў ў сілу новы закон аб мове.

У адпаведнасці з гэтым законам, адзінай афіцыйнай мовай краіны аўт'яляецца арабская, за выкарыстанне ж замежных мовай (у прыватнасці, шырока распаўсюджанай у Алжыры французскай) і берберскай мовы правдугледжаюцца значныя грашовыя штрафы. 8 мільёнаў алжырскіх бербераў разглядаюць арабізацыю краіны як пагрозу іх нацыянальнай самабытнасці. З часоў здабыцця Алжырам незалежнасці ад Францыі ў 1962 годзе, бербераў дамагаюцца пашырэння аўтаноміі, а таксама афіцыйнага прызнання іх мовы, паведамляе агенцтва «Асаышэйтэд Прэс».

Ніхто не хоча амерыканцаў

Знізліся замежныя інвестыцыі ў амерыканскую эканоміку.

Як паведамляе міністэрства гандлю ЗША, летась іншаземцы патрацілі 70,8 млрд. долараў на набыццё амерыканскіх кампаній ці адкрыццё ўласных фірмаў на тэрыторыі ЗША. У параўнанні з 1996 годам, калі быў устаноўлены рэкорд у 79,9 млрд. долараў, гэты паказчык знізіўся на 11,4%.

Эксперты тлумачаць зняжэнне дынамікі ў складненні на сусветным эканамічным рынку, у першую чаргу ў Японіі. Акрамя гэтага, долар, монцы як ніколі, тармозіць экспансію ў ЗША замежнага капітала, што мае вынікам памяншэнне колькасці буйных эзелак.

Дзень памяці ахвяраў генацыду ў Рызе

4 ліпеня 1941 года пасля акупацыі сталіцы Латвіі войскамі нацысцкай Германіі была спаленая рижская сінагога, у якой захытаваў згарэлі 2 тысячи габрэяў. Ужо два гады гэты дзень у Латвіі адзначаюць як Дзень памяці ахвяраў генацыду габрэяў. Ушанаваць памяць загінуўшых сабраў лішо ў мінулу пятніцу на месцы згарэлага храма відныя прадстаўнікі габрэйскай ашчыны горада.

Шэварднадэ - ганаравы алімпіец

Прэзідэнт Міжнароднага алімпійскага камітэта Хуан Антоніо Самаранч даслай афіцыйнае пасланне прэзідэнту Грузіі аб тым, што рашэннем арганізацыі Савета Міжнароднага Алімпійскага камітэта Эдуард Шэварднадэ ўзнагароджаны Залатым алімпійскім ордэнам.

Залаты алімпійскі ордэн усталяваны ў 1974 годзе і прысуджаецца тым асобам, якія адлюстравалі ў сваім жыцці алімпійскія ідеалы і садэйнічалі іх увасабленню ў жыцці. Зыходзячы з гэтага, ордэн прысуджаецца як выбітным спартсменам і спартыўным дзеячам, так і вядомым палітычным, грамадскім і рэлігійным дзеячам. Кавалерамі гэтага ордэна з'яўляюцца Франсуа Мітэрэн, Індзіра Гандзі, Нурсултан Назарбаев, Маўна Койвіста, Нэльсан Мандэла, Рыхард фон Вайцэкер, Барыс Ельцын, Хав'ер Салана, Джулія Адрэоці, Ян Павел II і іншыя.

«Мёртвыя душы» па-італьянску

Італьянская падатковая паліцыя знайшла ў спісах асобаў, якія атрымоўваюць грашовую дапамогу па беднасці ў пайднёвай правінцыі Калабрыя, імёны 17 тысяч аўтарыў «мёртвых душ».

Махляўства ў сферы сацыяльнай дапамогі, карані якога хаваюцца ў карупцыі афіцыйных колаў, — даўняя проблема Італіі. Паліцыя ў розышуках агульной антыкарупцыйнай тэндэнцыі і спрабаў урада скарыці выдаткі на сацыяльныя патрэбы, апошнім часам прымеае рашучыя меры па барацьбе з падлогамі ў гэтай сферы.

Людзі, што значыліся ў спісах, але памерлі ў прамежак часу з 1990 па 1997 год, «атрымоўвалі» штогод 5 мільярдаў лір (3 млн. долараў).

Падрыхтавала Алена СУРКО

Ведъмы налогів не платят

Венгерские ведъмы одержали внушительную победу над налоговыми инспекторами. И для этого им даже не пришлось прибегнуть к испытанному оружию — наложению заклятия.

«Им пришлось отступить, когда они поняли, что откусили больше, чем могут проглотить», — радостно восклицает «главный колдун» Йожеф-Цезарь Мешарош, ликующе поднимая вверх свои демонические брови и показывая копию постановления суда, признающего то на Венгерской ассоциации ведъмы и колдунов статус освобожденной от налогов организации.

Попытки собрать налоги в Венгрии постоянно наталкиваются на сопротивление многочисленной армии склоняющихся от их уплаты граждан. Явление это приобрело характер эпидемии практически во всех странах посткоммунистической Европы.

Мешарош и 10-тысячная армия членов его ассоциации тоже могли избрать более легкий путь: задекларировать небольшую

часть доходов от заклинаний, ворохбы и гаданий, а остальное прикарманивать в расчете на то, что налоговое управление их не поймет. Вместо этого они решили принять вызов властей и отказались зарегистрироваться в налоговом управлении.

«Мы ворожим из чисто благотворительных побуждений», — уверяет Мешарош, — а на жизнь зарабатываем совершенно другими способами. Я, например, торгую антиквариатом... Мы не собираем членских взносов, не имеем государственной поддержки, как многие европейские церкви».

На судебном процессе прокурор утверждал, что ведъмчество «ориентировано на бизнес». Кроме того, прокурор высказал сомнение в том, можно ли считать наложение заклятий, втыка-

ние булавок в куклы и прочие колдовские церемонии имеющими такую же религиозную ценность, как венчание, похороны и другие виды услуг, оказываемые признанными церквями, имеющими в Венгрии статус освобожденных от налогов организаций.

Но суд признал за колдунами право на освобождение от налогов.

Самый дешевый сеанс у колдуна стоит 2.000 форинтов (10 долларов) — немалая сумма для рядового венгра, но верящие в магию охотно платят.

«Они дают мне то, что не в состоянии дать обычные церкви», — говорит Жужа, 20-летняя блондинка, постоянно консультирующаяся с ведъмами и колдунами по проблемам любви и профессии. — И если их заставить платить налоги, то они подымут цены на услуги. А я этого не хочу».

Иштван НОДЬ,
Будапешт

Незваные гости незаменимы

Если все иммигранты уедут, кто же будет работать?

Экстремистские силы во многих странах во всех бедах винят иммигрантов: из-за них преступность высокая, на пособия для них расходуются деньги налогоплательщиков и, самое главное, они отбирают работу у законных граждан страны. Громче всего кричат об этом во Франции и Германии. Но не только.

Особенно усиливаются такие разговоры в периоды ухудшения экономического положения, когда к «решению» проблем нелегальной иммиграции подключаются официальные власти — ведь обратив гнев народа на избранных «коэзлов отпущения», можно отвлечь внимание от собственных ошибок и просчетов. Характерным примером такой политики являются последние события в странах Юго-Восточной

Азии, где не прекращается финансово-экономический кризис.

Правительства этих стран под давлением «патриотических» партий и организаций провели массовую высылку десятков тысяч нелегальных иммигрантов, приехавших на заработки в Таиланд, Малайзию, Сингапур и другие еще недавно процветающие страны.

Однако тут выяснилось интересное обстоятельство. Оказывается, иммигранты выполняли работу, от которой местные жители начисто отказываются. В Таиланде, например, где без работы остались около двух миллионов человек, было решено до 1 мая выслать всех иностранцев. Но тут запротестовали руководители предприятий сельского хозяйства, занятых выращиванием

риса — основного продукта питания и экспорта.

В случае отъезда всех нелегальных иммигрантов рисовым хозяйствам потребуется 20 тысяч рабочих рук. Когда же представители Таиландской ассоциации производителей риса попытались нанять новых работников, то им удалось завербовать всего 30 человек. Да и то 20 из них сразу же уволились, поскольку не могут работать в таких тяжелых условиях, на которых соглашались иммигранты.

На общенациональную «ярмарку труда» приехали только 500 человек — главным образом из бедных северо-восточных областей страны. Остальные, очевидно, предпочитают жить на пособие по безработице.

Юрий ВЛАСОВ

последняя капля?

Беларусью, если режим предоставит им дырки в таможенном пространстве, беспрепятственный транзит, «зеленый свет» для их товаров (тем более, что всё это у нас реально регулируется не законодательством, а волей исполнительной власти). Взамен такие бизнесмены готовы лоббировать экономические и даже политические интересы Лукашенко.

Кроме того, Лукашенко сделал Кран-Монтанскому форуму рекламу: благодаря скандалу с Лукашенко форум прошёл на весь мир.

Будет такое письмо с извинениями или нет — это не имеет ровным счетом никакого значения. Скандал-то был спровоцирован Лукашенко, и все об этом знают. Вообще то, что делает Лукашенко и что он из себя представляет, сейчас на Западе известно слишком хорошо, — и любая попытка смягчить отношение к Лукашенко будет очень тщательно анализироваться с точки зрения вероятного подвоха. Так что письмо Картерона (если оно и появится) — это только извинения организаторов форума, и не более того. На общую позицию Запада по отношению к Беларуси это никак не повлияет.

— **Лукашенко обвинил Запад в том, что европейские рынки закрыты для Беларуси. Но не является ли такое положение прямым следствием политики самого Лукашенко?**

— Еще в марте 95-го года Евросоюз заключил с Беларусью соглашение о сотрудничестве и партнёрстве. Также было подписано временное соглашение о торговле. Эти соглашения не только предусматривают квоты для Беларуси на европейских рынках, но и возможность, путем переговоров, постоянного увеличения этих квот, снятия антидемпинговых санкций. Однако ратификация этих соглашений заморожена — и произошло это только по вине Лукашенко. Причем европейские структуры вели себя с Лукашенко даже излишне вежливо, его постоянно предупреждали о последствиях проведения так называемого референдума.

— **Надежда на ратификацию этих соглашений, надо думать, сыграла не последнюю роль в том, что режим год назад пошел на переговоры с оппозицией при посредничестве Евросоюза.**

— Лукашенко хотел втянуть Евросоюз в переговоры, сделать эти переговоры длитель-

ными, — а тем временем добиваться политического признания, следствием которого стало бы снятие экономической блокады. И у него была реальная возможность добиться определенных успехов, даже не дожидаясь окончательного результата переговоров. Если бы с переговорами появились положительные сигналы, Лукашенко мог бы довольно твердо ставить вопрос о возобновлении действий по крайней мере временного соглашения о торговле. Но ведь разговор по сути даже не начался — режим отказался обсуждать Конституцию 1994 г., которую сам же, устами министра Антоновича, предложил в качестве предмета переговоров.

— **Ранее Лукашенко, не делая никаких существенных уступок, все же постоянно пытался правдами-неправдами добиться контактов с цивилизованными странами. Теперь же, похоже, ситуация изменилась. Поведение Лукашенко в Кран-Монтане, вкупе со скандалом с посольскими резиденциями, позволяет предположить, что Лукашенко окончательно закусил удила, и на сегодняшний день он вообще не**

намерен обращать внимание на позицию Запада.

— Думаю, это не совсем так. К примеру, для чего в «палате» проводились слушания по правам человека? Самому Лукашенко такие слушания абсолютно ни к чему. Они нужны только как аргумент для продвижения на Западе. При этом в отношениях с Западом появляется новое качество: наш режим пробует повлиять на Запад через дальнейшие политики вопросы. Через экологию, например. Вот, мол, не будете с нами контактировать — устроим вам «экологическую бомбу». Конечно, такой дешевый шантаж ни к чему не приведет...

Другое дело, что антизападничество Лукашенко приобретает все более и более агрессивный характер. Это означает ухудшение отношений с соседями, поскольку антизападное направление в нашем регионе совершенно не востребуется. Польша идет в первую группу стран, которые станут полноправными членами европейских структур. Украина заявила о своем желании вступить в Евросоюз (о Прибалтике и говорить нечего). Российское руководство временами использует схожую с Лукашенко риторику в

отношении Запада — но реальная политика России совсем иная, отнюдь не антизападная. Так что, кроме провалов в политике и экономике, такая позиция Беларуси ничего не приносит.

— **В свете того, что Лукашенко уже не приходит благосклонности Запада, вероятно ли ужесточение режима внутри страны?**

— Безусловно. Надо же на ком-то отыграться — поэтому естественными жертвами могут стать политическая оппозиция, независимые газеты.

— **Можно ли ожидать, что Запад начнет существенно влиять на Россию, чтобы та прекратила поддержку режима Лукашенко?**

— Думаю, да. Лукашенко всё для этого сделал. Пощечина послам лишила демократические страны последних иллюзий. А Россия сейчас кровно заинтересована не только в экономической, но и в политической поддержке Запада.

Одним из показателей является факт, что белорусский вопрос поднимался во время встречи Ельцина и Квасьневского. Это очень значительный факт: если на двусторонних переговорах польский президент находит время говорить о соседней стране — значит, опасность с белорусской стороны воспринимается и оценивается должностным образом.

— **Сможет ли Беларусь существовать изолированно?**

— Пример изолированного государства в центре Европы имеется — Албания времен Энвера Ходжи. Это просто ужасно. На фоне Европы это была пустыня. И с каким треском режим в Албании рухнул! Попытка создать изолированную систему со временем обречена на провал — но последствия самой этой попытки будут крайне негативными.

— **А что Беларусь теряет на сегодняшний день, помимо инвестиций и кредитов, от международной изоляции?**

— В первую очередь результатом изоляции является то, что, с одной стороны, отсутствует возможность привлечения передовых технологий и, следовательно, технологического переоснащения нашей промышленности. С другой стороны — интеллектуальный и научный потенциал Беларусь не включен в мировой контекст. А этот потенциал у нас очень неплохой — я убедился в этом, когда развивалась программа Нанна-Лугара (помощь в вопросах разоружения постсоветским ядерным государствам). То, что сейчас происходит, стимулирует стремительное устаревание науки и производства, можно отнести к самым серьезным последствиям международной изоляции.

Вадим КАЗНАЧЕЕВ

Час нарадзіць дзіця

У якім узросце жанчыне лепш за ўсё стаці маці? Раней медыкі давалі на гэтае пытанне дастаткова адназначны адказ: першае дзіця пажадана нарадзіць ад 22 да 27 гадоў, а роды пасля 34 гадоў могуць мець вельмі непажаданыя наступствы. Цяпер сітуацыя выглядае іншай.

Зрэшты, медыкі і сёння сцвярджаюць, што ў 25-гадовай маці верагоднасць нарадзіць дзіця з найцяжэйшай хваробай — сіндромам Дайна — невялікая: адзін да 1351. У 35 гадоў рыхыка ўжо ўзрастает 1:384, а для 40-гадовых яна дасягае 1:112. Пасля 35-ці жанчынам у два разы часцей даводзіцца рабіць кесарава сячэнне, павышаеца верагоднасць розных укладненняў падчас родад. І тым не менш факт ёсьць факт: за мяжой ўсё больш жанчын раджаюць сваіх першых дзетак ва ўзросце каля 40 гадоў.

Прычына, канечне ж, не ў тым, што заходнія кабеты кепска ведаюць пра рэкомендациі медыкай. Проста сацыяльныя факты пачынаюць дамінаваць над біялагічнымі. Цяпер жанчыны ўсё часцей імкніцца спачатку дасягнуць поспехаў у прафесійнай кар'еры і, адпаведна, матэрыяльнага дабрабыту, а пасля ўжо спазнаць радасць мачырнства. Прауда, на такім шляху ёсьць свае «падводныя камні»: чым старэйшая маці, тым цяжэй ёй прыгодаць уласнае цягніцтва і, адпаведна, знайсці агульную мову са сваім нашчадкамі.

Але ж позніяе мачырнства мае і свае перавагі. Па-першае, сцвярджаюць псіхолагі, пасля 35-ці гадоў жанчына, як правіла, робіцца абсалютна ўпэўненай у сабе: гэта не толькі дae ёй магчымасць адэватнай рэагаваць на ўласныя проблемы, але і дапамагаць у вырашэнні праблем дзяцей. Інчай кажучы, у сталых маці рэдка апускаюц-

цца рукі. Жанчына, якая троі з лішнім дзесяткі гадоў жыла паўнацэнным і насычаным жыццем, можа даць сваім дзецям значна больш, чым недасведчанае, няўмелае і няўпэўненае ў сабе дзяячо, да таго ж яшчэ моцна залежнае (перш за ўсё матэрыяльна) ад сваіх бацькоў. Маладой маці даводзіцца разрывавацца паміж сваім ўласнымі патрэбамі і жаданнямі і неабходнасцю ўсю сябе аддаваць маленькаму жывому стварэнню. А для сталай жанчыны такая змена прыярытэтай часта бывае прыемнай і радаснай.

І ўсё ж ніякія выкладкі медыкай і разважанні псіхолагаў не могуць даць поўнай карынты і универсальнага правіла, прыдатнага для ўсіх. Кожная жанчына успрымае сваё мачырнства пасвойму. Вось два прыклады.

Марыя П., юрыст, супрацоўнік сумеснага прадпрыемства:

— Я вучылася на юрыста студніцкага факультета: пасля: універсітэт, пасля планавала паступаць у аспірантуру... Я абсалютна не збралася заводзіць дзяцей раней чым у 30 гадоў. Аднак стала так, што на чацвёртым курсе — мне тады было 21 — я нарадзіла (хацела перараць цяжарнасць, але лекары сказаі, што ў мене ёсьць пэўная паталогія і пасля аборту дзяцей ужо не будзе ніколі).

Я вельмі люблю сваю дачушку і нават не магу сабе ўяўіць, што было бы са мной, каб не яна. Але тады мне было крýдна: мае сяброўкі бегалі на лекцыі, дыскатэкі, па рэстаранах, а я

разрывалася паміж вучобай і дзіцем. Нам з мужам пастаянна не хапала ні грошай, ні часу. І ўсё ж я скончыла ўніверсітэт, паступіла ў аспірантуру, але дысертацыю так і не абараніла — дачка была хваравітая, і аддача яе ў садок я пабаялася.

Сына я нарадзіла зусім нядайна, а мене ўжо хутка сорак. Толькі цяпер я зразумела, як шмат страціла падчас свайго першага мачырнства. Фактычна я не змагла спазнаць ні радасці волнага студэнцкага жыцця, ні глыбокага мачырнства шчасця. Мне не было часу сачыць, як расце, развіваецца, спазнае

жыццё мая дачушка. І я пастаянна адчуваю перад ёю він, што не змагла даць ёй усяго таго, што атрымлівае цяпер ад мене мой сын.

Ірэна С., 22 гады, выпускница Белдзяржуніверсітэта:

— Некалькі дзён назад я атрымала свой «чырвоны» дыплом і ступень бакалаўра гуманітарных навук. У той жа дзень майму сыну спонулася трэйды, так што ў мене было падвойнае свята. Калі я яшчэ толькі збиралася раджаць, некаторыя сяброўкі глядзелі на мене спачувальна, казалі: ну, чаго ты так рана, ты ж яшчэ нават не пар-

давалася маладосці, дзе ж вы возьмезе гроши і г.д. Я нават пачала думаць, ці не перарваць вучобу, ці не пайсці ў акадэмічны адукацыйнай. Але пасля мы з мужам параіліся і вырашылі, што я буду працягваць вучобу.

Было няпроста. Катастрофічна не хапала часу. Гэтыя два гады, можна сказаць, я зусім не спала — або дзіця, або кнігі. Можна сказаць, што мы вучыліся ва ўніверсітэце удваіх. Затое цяпер мой сынок ужо дастаткова дарослы, каб парадавацца разам са мной за месеці. Цяпер я выходжу ў сталя жыццё з намного большым досведам і разуменнем, чым мае ўніверсітэцкія каляжанкі. І, нарэшце, цяпер, калі пайстала проблема знайсці працу, у мяне ёсьць не сумненны перавагі: я фактычна свабодная жанчына, не звязаная па руках і нагах маленькім дзіцем. А якраз то, што ў нас ёсьць сын, — найлепшы стымул рабіць прафесійную кар'еру і для мяне, і для мужа. Я абсолютна шчаслівая маці! А другое дзіця мы, відаць, народзім тады, калі сын падрасце і зможа дапамагчы ў выхаванні так, як у свой час дапамог мне мой малоды брат-школьнік.

Як бачым, думкі разыходзяцца. Зрэшты, медыкі таксама гавораць, што важны не сам узрост будучай маці, а яе псіхофізіялагічнае гатоўнасць. І таму трэба памятаць, што 35-гадовая кабета, што сочыць за сабой і вядзе здаровы лад жыцця, мае значна вышэйшыя шанцы на шчаслівое мачырнство, чым прадстаўніца маладога пакалення, якая пакутуе ад залішнія вагі і да ўсяго яшчэ курыць.

Магдалена НЕПАКАЙ

Немцы сталі піць менш піва

Калі ў 1992 годзе кожны сярэднестатыстычны жыхар Германіі, уключаючы немаўлят і старых, выпіў у сярэднім па 143 літры піва, то ў 1997 годзе гэты паказчык знізіўся да 131 літра.

На спажыцоў не паўплываюць нават моцная рэкламная кампанія, на якую летасць півары аддалі больш за 800 мільёнаў марак. Найбольш істотныя страты панеслі самыя папулярныя ў Германіі маркі — «Варштайнер» (мінус 5,2%), «Хольстэн» (мінус 3,6%) і «Бітбургер» (мінус 2,4%).

Гарбачову заплацілі «піянерам»

Гіпсавай статуяй «Піянер», выкананай у стылі «Дзяўчыны з вяслом», выдалі зарплату за мінулы год электрыку аднаго з дзіцячых аздараўляльных лагераў Тульскай вобласці Генадзю Гарбачову.

Астаткавы кошт «ужыванай» статуі склаў 300 новых расійскіх рублёў — якраз тулу суму, што мусіў атрымаць электрык за працу ў лагеры. Зразумела, сям'я Гарбачовых не адмовілася б і ад «жывых» грошай, але, як кажуць, на бязрыб'і... Затое цяпер, калі далёка ўжо не юны, але манументальны «Піянер» упрыгожвае браму перад домам гэтай сям'і, ёй зайдзросцяць нават домаўладальнікі з ліку новых рускіх!

Алена СУРКО

ФУТБОЛ

Промахнись, и тебя полюбят

Футбольны матч между
сборными Франции
и Италии в 1/4 финала
чемпионата мира стал
главным событием жизни
французов.

Незадолго до конца встречи корреспондент ИТАР-ТАСС стал свидетелем трагикомической сцены в парижской клинике, когда врач, выкативший из операционной пациентку, на тревожный вопрос ее мужа: «Ну, как?» раздраженно махнул рукой и ответил: «А, никак — ноль-ноль...»

Телевизоры были включены во всех учреждениях и магазинах. Тех, кого встретила застала на улице, осели в ближайших кафе и барах, где устраивались коллективные телепросмотры. Словом,оказалось в этот день в какой-нибудь точке Франции и ничего не знать о ходе матча было практически невозможно.

После матча столица и другие города Франции впали в затяжное ликовение. На несколько часов было парализовано движение на улицах Парижа, в том числе на Елисейских полях. Болельщики-пешеходы свою радость выражали купанием в фонтанах. А газеты на следующий день писали, что промахнувшийся в пенальти Луиджи ди Бяджо стал самым любимым итальянцем во Франции.

Участники фінальнога матча получат «кругленную сумму»

ФИФА решила выделить каждой команде, выступавшей в матчах начиная с 1/4 финала примерно 660 тыс. долларов за каждую игру. Команды финалисты получат почти по 6 млн. долларов.

Кроме того, все 32 команды, попавшие в финальную часть розыгрыша Кубка мира-98, уже получили по 500 тыс. долларов для «обеспечения условий подготовки игроков». Кстати, суточные игроков составляют 250 долларов в день.

Правда, некоторая часть полученных национальными ассоциациями финансовых средств уйдет на уплату штрафов в фонд ФИФА за каждое серьезное нарушение правил игроками. Так, «желтая карточка» стоит 660 долларов, а «красная» — около 3,5 тыс. долларов. При повторном нарушении суммы значительно увеличиваются. ФИФА решила направить средства, полученные от «штрафных поступлений», в фонд по развитию детского и юношеского футбола.

Чемпионат мира закроется дважды

Паріж уже поразіл мир грандиозной церемоніей открытия футбольного чемпионата. Но то ли еще будет в конце?

В необычное одеяние из разноцветных панно в полоску и шахматную клетку облачился к 14 июля Эйфелева башня. Известный композитор и создатель музыкально-зрелищных эффектов Жан-Мишель Жарр готовит самую известную достопримечательность французской столицы к участию в свето-музыкальном празднике, который будет посвящен закрытию чемпионата мира по футболу.

По замыслу автора, действие спектакля будет проходить как бы на двух сценах. На панно, установленных на нескольких ярусах башни, будет происходить игра света и цвета. А на нескольких огромных экранах на Марсовых полях развернется красочное видеодействие с видами французской столицы.

Мэр Паріжа Жан Тибери обещает парижанам и многочисленным туристам «новый необыкновенный спектакль». Он также объяснил и причину запоздалого на два дня «музыкального финала» чемпионата, который официально завершается 12 июля. У муниципальных служб просто не хватает людей для усиленного режима работы в дни матчей в Паріже и многочисленных торжеств, сопутствующих чемпионату.

По сообщениям ИТАР-ТАСС

Пад сцягам колераў вясёлкі

У Мінску створаная Беларуская ліга свабоды сексуальных меншасцяў.

Як паведаміў старшыня гэтай арганізацыі Эдвард Тарлецкі, Беларуская ліга свабоды сексуальных меншасцяў — абсалютна непалітычная арганізацыя. Ліга збіраецца падтрымліваць людзей з «нетрадыцыйнай сексуальнай арыентацыяй», а таксама хворых на СНІД.

«З савецкіх часоў грамадства вельмі адмоўна, а то і з нянявісцю ставіцца да сексуальных меншасцяў і хворых на СНІД. Мы пастараёмся зламаць гэты стэрэатып», — мяркую Эдвард Тарлецкі.

Любое таталітарнае грамадства адмаўляе людзям, чые сексуальная прыхільнасць адрозніваюцца ад агульнапрынятых, у праве на існаванне. Гітлер вынішчыў гомасексуалістаў. У савецкія часы ў крымінальным кодэксе існаваў артыкул: за гомасексуальнаў зносіны належала турма. Улады высыявалі такіх людзей і пад пагрозай арышту прымушалі «супрацоўніцаў» з КДБ.

У ЗША, дзе грамадства вельмі кансерватыўнае, сексуальная меншасці, як і хворыя на СНІД, адчуваюць сябе

больш вольна, чым у постсавецкіх краінах. Але дагэтуль шмат хто ў Амерыцы не можа дараўваць прэзідэнту Білу Клінтану, што той адразу пасля прыходу да ўлады дазволіў гомасексуалістам служыць у армії.

Ні медыкі, ні псіхолагі ніяк не могуць вызначыць, што падштурхнуў людзей да гомасексуалізму: адны сцвярджаюць, што ёсьць пэўныя ген, якія робіць чалавека гомасексуалістам, іншыя — што ва ўсім вінаватая псіхалогія і няправільнае выхаванне дзяцей бацькамі. Так цi інакш, але людзей з гэтак званай «нетрадыцыйнай сексуальнай арыентацыяй» нашмат больш, чым можа падцаць на першы погляд. Статыстыка сцвярджае, што гомасексуальнае адхіленне маюць ад 6 да 10 працэнтаў насельніцтва Зямлі. Іншая справа, што большая частка

Расціслай ПЕРМЯКОЎ

У цэнтры Кёльна адбыўся буйнейшы ў Еўропе парад гомасексуалістаў і лесбіянк. У малюнічым шэсці ўдзельнічалі больш за 25 тысяччылічныя чалавек. За імі наглядалі больш паўмільёна глядзачоў. Гомасексуалісты і лесбіянкі, я